

Verzameld werk

Haaientanden

Haaïen en vooral hun esthetisch gefossiliseerde tanden zijn de grote passie van Gerard Verweij (42) uit Rotterdam. Voor Gerard, werkzaam in de IT, is het rond banjeren op stranden en in steengroeven een uitlaatklep. Het is prettig om af en toe even buiten te zijn. Door regelmatig terug te keren naar locaties met haaïentanden, zoals Rumst of groeven in de regio Antwerpen, heeft Gerard een voor Nederland unieke verzameling aangelegd. En die groeit gestaag, want eigenlijk wil hij ook van alle andere beesten in dat milieu alles hebben en te weten komen. Van bepaalde soorten haaïen heeft Gerard duizenden tanden en dat biedt mogelijkheden om dieper te gaan dan alleen maar het verzamelen. Met dat soort aantallen kun je ook statistische analyses doen naar grootte en preservatie. Je kunt wetenschap bedrijven. Maar zover is het nog niet, volgens Gerard, eerst maar eens een paar goede vragen bedenken. Nou, bij deze!

Wat verzamel je en waarom?

Ik vind heel veel onderwerpen interessant. Vaak meer dan ik kan meenemen of bewaren. Mijn verzameling is primair gericht op haaïen en andere vissen uit het Paleogeen en het Neogeen, met daarbij een focus op de haaïensoort *Carcharoides caticus* (Phillipi, 1846) en verwante soorten. Naast dat de tanden uit de bovenkaak van deze soort prachtige driehoekige vormen hebben, ben ik gefascineerd op zaken die nog onbekend zijn. Je zou zeggen dat al veel onderzocht is, maar bijvoorbeeld *C. caticus* werd tot 2011 gezien als een haaï in de familie Lamnidae, maar na nieuw onderzoek is de soort verplaatst naar de familie Odontaspidae. Voor mij is dit het bewijs en voorbeeld dat er nog veel onbekend is en dat het verzamelen van fossielen niet alleen een leuke hobby is, maar ook kan bijdragen aan nieuwe kennis en inzichten. Daarom verzamel ik het liefst op locaties, waar nog veel te leren valt over de geologie of de aangetroffen fauna en niet per se waar het meeste te vinden valt. Mooie locaties zijn bijvoorbeeld de groeve te Rumst, België, Miste in 2013 en de tijdelijke locatie bij Antwerp International Airport in 2014, waar in 2020 een mooie publicatie over geschreven is door Goolaerts *et al.* Op locaties zoals deze verzamel ik alles wat er te vinden is, omdat dat bijdraagt aan een goed totaalbeeld van de afzettingen. Het delen van kennis en het bijdragen aan studies over deze locaties, al is het maar een heel klein aandeel, vind ik daarbij het meest belangrijk.

Hoe groot is je verzameling?

Gelukkig zijn de fossielen die ik verzamel meestal niet al te groot in formaat, zodat het ook niet te veel ruimte in neemt. Maar zoals bij de meeste verzamelaars wordt de verzameling elk jaar groter. Zo heb ik van *Carcharoides caticus* inmiddels meer dan 1500 exemplaren alleen al uit de regio Antwerpen in de verzameling. Het zou mij verbazen als er nog iemand is met dergelijke aantallen van deze soort. Verder heb ik een aardige collectie van tanden en andere resten van dolfijn/walvisachtigen. Ook kleinere zaken zoals otolieten van vissen vind ik zeer interessant, maar dat vergt nog wel veel oefening om deze goed gedetermineerd te krijgen. Wat nog de meeste ruimte in beslag neemt zijn de nog niet volledig

uitgezochte gruismonsters van diverse vindplaatsen uit Nederland en België. Voorlopig hoef ik mij nog niet te vervelen.

Wanneer besloot je haaiantanden te gaan verzamelen?

Het verzamelen van haaiantanden begon in 2009 alhoewel de basis daarvan al gelegd was in de jaren 90. Ik was op zoek naar een activiteit in de buitenlucht om mijn werk in de automatisering een beetje te compenseren. In mijn jeugd was ik op vakanties al in aanraking gekomen met fossielen en het zoeken altijd een leuke bezigheid gevonden. Met dat in het achterhoofd begon ik met dagtochtjes naar de Kaloot, en later Hoevenen en 't Rooth. Het exacte moment dat ik specifiek begon met

het verzamelen van *Carcharoides caticus* weet ik niet meer, maar dat moet ergens in 2011 of 2012 zijn geweest. In de tijd zocht ik op de vindplaats bij

Hoevenen, België naast de snelweg A12. Daar kwam je ze toch wel geregeld tegen en raakte ik gefascineerd door deze haaiensoort.

Wat was je eerste vondst en waar vond je die?

Mijn eerste vondsten deed ik in de Duitse Eifel in de jaren 90 als kind op een vakantiepark aan de Auberg bij Gerolstein. Overal waar je daar liep kon je resten van een koraalrif vinden uit het Devoon. Halverwege de heuvel van het vakantiepark was een kleine ontsluiting waar ik mijn eerste stukjes koraal en brachiopoden vond. Behalve de vakanties daar en later naar Cadzand, bleef het daarbij tot ik de hobby herontdekte op de Kaloot.

Hoe heb je jouw collectie opgeslagen en waar?

Het belangrijkste deel van mijn collectie is opgeslagen in boxen en ladekastjes overal in het huis. In de gang heb ik een vitrinekast met de voor mij het meest waardevolle fossielen. Dit zijn de meest bijzondere exemplaren van *Carcharoides caticus* en de fossielen, die betrokken zijn geweest bij artikelen in het tijdschrift Afzettingen van de Werkgroep voor Tertiaire en Kwartaire Geologie (WTKG). De tijdschriften die bij deze vondsten horen, heb ik achter in de vitrine bij de stukken geplaatst.

Wat is je meest bijzondere vondst?

In 2019 vond ik een haaiantand van de soort *Physogaleus aff. contortus* (Gibbes, 1849) in de Boom Klei Formatie in de groeve bij Rumst, België. Er is maar één keer eerder een melding gemaakt van een vondst van deze soort in de Boom Klei Formatie

en die is beschreven door Storms in 1894. Het feit dat jij de enige persoon bent in meer dan 100 jaar die zoiets vindt, maakt een dergelijke vondst extra bijzonder. Over deze vondst heb ik in 2020 melding gedaan in 'Afzettingen'.

Op welke plek zoek je het liefst?

Mijn favoriete plek op dit moment is zeker de groeve bij Rumst, België. In de periode 2016 – 2019 heb ik deze locatie een aantal keer kunnen bezoeken en mooie vondsten gedaan. In deze groeve is het mogelijk om te verzamelen in de Boom Klei Formatie, in Miocene en post-Miocene zanden. Vooral de Miocene zanden en het contact met de Oligocene klei zijn interessant, omdat daar nog maar weinig over beschreven is. Alles wat je daar vindt draagt bij aan nieuwe kennis over deze zanden. Ik kom ook graag op het Banjaardstrand in Zeeland. De vondsten zijn daar erg divers en het is een fijne plek om te zoeken. Eén van de leukere dingen die ik daar gevonden heb zijn een aantal aan elkaar vergroeide vissenwervels. Waar ik nog graag eens aan zou willen werken is aan onderzoek in de regio waar ik woon, Rotterdam. Helaas zitten de interessante lagen daar diep, maar wellicht kan ik ooit eens een bijdrage leveren bij een interessante boring.

Welke haaientand zou je nog graag eens vinden of aan je verzameling toevoegen?

Ik zou nog heel graag een intermediaire tandpositie vinden van *Carcharoides catticus*. Deze tandpositie zit precies tussen de voortanden en de zijtanden uit de bovenkaak in. Het zijn maar kleine tandjes van enkele millimeters groot, maar ze zijn prachtig van vorm. Omdat ze zo klein zijn, is het helaas een speld in de hooiberg van mioceen zand.

Heb je ideeën over wat er met je collectie gebeuren moet als je er niet meer bent?

Het belangrijke deel van de collectie probeer ik goed te documenteren met als doel het ooit te kunnen doneren aan een museum, zodat het werk wat erin gestoken is niet verloren gaat. Helaas bestaan er, voor zover ik weet, geen duidelijke richtlijnen, waar zaken exact aan moeten voldoen

en weet je ook nooit zeker of een museum er interesse in zal hebben. Dat maakt alles onzeker. Ik zou het erg vinden als dat werk verloren gaat.

Ook daarom probeer ik interessante zaken nu al te beschrijven in publicaties. Het belangrijkste is dat opgedane kennis wordt doorgegeven.

